

Zaak C-531/22

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

9 augustus 2022

Verwijzende rechter:

Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

5 juli 2022

Partijen in het hoofdgeding:

Schuldeisers: Getin Noble Bank S.A., TF, C2, PI

Schuldenaar: TL

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Zaak over het verzoek van de schuldeisers om toezicht te houden op de executie van een onroerend goed.

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Uitlegging van artikel 3, lid 1, artikel 6, lid 1, artikel 7, leden 1 en 2, en artikel 8 van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, de beginselen van rechtszekerheid, onaantastbaarheid van definitieve rechterlijke beslissingen, doeltreffendheid en evenredigheid, alsmede het recht om door een rechter te worden gehoord, gelezen in samenhang met artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en artikel 105, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie.

Prejudiciële vragen

1. Moeten artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, alsmede de beginselen van rechtszekerheid, onaantastbaarheid van definitieve rechterlijke beslissingen, doeltreffendheid en evenredigheid aldus worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een nationale regeling die bepaalt dat de nationale rechter niet ambtshalve mag toetsen of een overeenkomst oneerlijke contractuele bedingen bevat en daaraan consequenties mag verbinden wanneer hij toezicht houdt op een executieprocedure die door een gerechtsdeurwaarder wordt gevoerd op grond van een definitief, van de tenuitvoerleggingsformule voorzien betalingsbevel dat is gegeven in een procedure zonder bewijsgaring?

2. Moeten artikel 3, lid 1, artikel 6, lid 1, artikel 7, leden 1 en 2, en artikel 8 van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, alsmede de beginselen van rechtszekerheid, doeltreffendheid en evenredigheid alsook het recht om door een rechter te worden gehoord aldus worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een aan de nationale regeling gegeven rechterlijke uitlegging volgens welke de inschrijving van een oneerlijk contractueel beding in het register van onrechtmatig bevonden bedingen, tot gevolg heeft dat dit beding als oneerlijk wordt beschouwd in elke procedure waarbij een consument is betrokken, daaronder begrepen:

- ten aanzien van een andere verkoper dan degene tegen wie de procedure tot inschrijving van het oneerlijk beding in het register van onrechtmatig bevonden bedingen is gevoerd;
- met betrekking tot een beding waarvan de bewoordingen taalkundig niet identiek zijn, maar die dezelfde betekenis en dezelfde gevolgen hebben ten aanzien van de consument?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten: vierde, eenentwintigste en vierentwintigste overweging, artikel 3, lid 1, artikel 4, lid 1, artikel 6, lid 1, artikel 7, leden 1 en 2, en artikel 8

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: artikel 38 en artikel 47

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie: artikel 169, lid 1 en artikel 267

Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie: artikel 105, lid 1

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht en nationale rechtspraak

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (grondwet van de Republiek Polen) van 2 april 1997: artikel 76

Ustawa Kodeks cywilny (burgerlijk wetboek; hierna: „k.c.”) van 23 april 1964: artikel 22¹, artikel 43¹, artikel 58, lid 1, artikel 385¹, leden 1 tot en met 4, en artikel 385²

Ustawa Kodeks postępowania cywilnego (wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „k.p.c.”) van 17 november 1964: artikel 363, lid 1, artikel 365, lid 1, artikel 366, artikel 479³⁶, artikel 479⁴², lid 1, artikel 479⁴³, artikel 479⁴⁵, leden 1 tot en met 3, artikel 505³⁰, lid 2, artikel 505³¹, lid 2, artikel 505³², lid 1, artikel 758, artikel 776, artikel 777, lid 1, artikel 804, lid 1, artikel 840, lid 1;

Ustawa o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (wet tot wijziging van de wet inzake de bescherming van de mededinging en de consumenten en sommige andere wetten) van 5 augustus 2015: artikel 2, punt 2, artikel 8, lid 1, artikel 9 en artikel 12;

Besluit van de Sąd Najwyższy van 20 november 2015, III CZP 175/15.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Op 9 januari 2006 heeft de schuldenaar een leningsovereenkomst gesloten met Getin Bank S.A., op grond waarvan de bank de kredietnemer een lening in Poolse zloty (PLN) heeft verstrekt, gekoppeld aan de wisselkoers van de Zwitserse frank (CHF), die in PLN overeenstemde met 15 645,27 CHF, voor de periode van 9 januari 2009 tot 16 januari 2016. Op grond van de overeenkomst is de lening uitbetaald in PLN tegen de aankoopkoers van de gekoppelde valuta zoals vermeld in de „Wisselkoerstabel van de bank voor leningen in vreemde valuta en aan vreemde valuta gekoppelde leningen” (hierna: „wisselkoerstabel”) die gold op de datum van de leningsovereenkomst. Op de datum waarop de overeenkomst is gesloten, bedroeg de wisselkoers 2,3930 PLN. De lening was bestemd voor de financiering van de aankoop van een personenauto en de daarmee verband houdende commissielonen en kosten. In de overeenkomst was bedongen dat alle schulden uit hoofde van de overeenkomst in PLN zouden worden afgelost. Het aflossingsbedrag zou gelijk zijn aan het bedrag van de verschuldigde aflossing in de gekoppelde valuta volgens de verkoopkoers van de gekoppelde valuta die op de dag van aflossing was opgenomen in de wisselkoerstabel van de bank. Op de datum waarop de overeenkomst is opgesteld, bedroeg de wisselkoers 2,5410 PLN.
- 2 Op 13 mei 2008 heeft de schuldenaar een leningsovereenkomst gesloten met Getin Bank S.A., op grond waarvan de bank de kredietnemer een lening in PLN heeft verstrekt, gekoppeld aan de wisselkoers van de CHF, die in PLN overeenstemde met 36 299,30 CHF, voor een periode van 120 maanden. Op grond

van de overeenkomst is de lening uitbetaald in PLN tegen de aankoopkoers van de gekoppelde valuta zoals vermeld in de wisselkoerstabel die gold op de datum van de leningsovereenkomst. Op de datum waarop de overeenkomst is opgesteld, bedroeg de wisselkoers 2,0110 PLN. De lening was bestemd voor de financiering van de aankoop van een personenauto en de daarmee verband houdende commissielonen en kosten. In de overeenkomst was bedongen dat alle schulden uit hoofde van de overeenkomst in PLN zouden worden afgelost. Het aflossingsbedrag zou gelijk zijn aan het bedrag van de verschuldigde aflossing in de gekoppelde valuta volgens de verkoopkoers van de gekoppelde valuta die op de dag van aflossing was opgenomen in de wisselkoerstabel van de bank. Op de datum waarop de overeenkomst is opgesteld, bedroeg de wisselkoers 2,1680 PLN.

- 3 Op 3 juni 201[5] heeft Getin Noble Bank S.A. (voorheen: Getin Bank S.A.) in een elektronische betalingsbevelprocedure verzocht om een betalingsbevel waarbij de schuldenaar zou worden veroordeeld tot betaling aan haar van een bedrag van 87 469,51 PLN, met wettelijke rente en proceskosten. In de motivering van haar verzoek heeft de bank verklaard dat partijen op 13 mei 2008 een leningsovereenkomst hadden gesloten, die is beëindigd omdat de schuldenaar in gebreke was gebleven, zodat de bank van de schuldenaar betaling vorderde van het restant van de hoofdsom van de lening, de verschuldigde commissielonen en de gekapitaliseerde rente. Op 23 juni 2015 heeft de Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie (rechter in eerste aanleg Lublin, Polen) een betalingsbevel uitgevaardigd in een betalingsbevelprocedure waarbij de schuldenaar is gelast het gevorderde bedrag, vermeerderd met de contractuele rente, de wettelijke rente en proceskosten, binnen twee weken na betekening van het bevel aan Getin Noble Bank S.A. te betalen dan wel binnen die termijn verzet aan te tekenen. De schuldenaar heeft geen verzet aangetekend tegen dit betalingsbevel, zodat het betalingsbevel definitief is geworden en de rechter het bevel bij beschikking van 27 augustus 2015 uitvoerbaar heeft verklaard.
- 4 Op 28 december 2016 heeft Getin Noble Bank S.A. in een elektronische betalingsbevelprocedure verzocht om een betalingsbevel waarbij de schuldenaar zou worden veroordeeld tot betaling aan haar van een bedrag van 7 499,58 PLN en proceskosten. In de motivering van haar verzoek heeft de bank verklaard dat partijen op 9 januari 2006 een leningsovereenkomst hadden gesloten, die is beëindigd omdat de schuldenaar in gebreke was gebleven, zodat de bank van de schuldenaar betaling vorderde van het restant van de hoofdsom van de lening, de verschuldigde commissielonen en de gekapitaliseerde rente. Op 13 februari 2017 heeft de Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie een betalingsbevel uitgevaardigd in een betalingsbevelprocedure waarbij de schuldeiser is gelast het gevorderde bedrag, vermeerderd met de proceskosten, binnen twee weken na betekening van het bevel aan Getin Noble Bank S.A. te betalen dan wel binnen die termijn verzet aan te tekenen. De schuldenaar heeft geen verzet aangetekend tegen dit betalingsbevel, zodat het betalingsbevel definitief is geworden en de rechter het bevel bij beschikking van 21 april 2017 uitvoerbaar heeft verklaard.

- 5 Op basis van beide bovengenoemde executoriale titels heeft de bank een procedure tot executie ingeleid die wordt gevoerd door een gerechtsdeurwaarder en in de loop waarvan beslag is gelegd op onroerend goed van de schuldenaar, namelijk een woning in Warschau, en vervolgens hebben latere schuldeisers zich bij de executie gevoegd. De verwijzende rechterlijke instantie houdt toezicht op deze executieprocedure.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 6 Wat de eerste vraag betreft, wijst de verwijzende rechter erop dat hij reeds sinds 2017 toezicht houdt op de executie van het onroerende goed in de onderhavige zaak, maar deze prejudiciële vraag is niettemin noodzakelijk omdat uitlegging van het Unierecht nodig is om het nationale recht in het licht van de recente arresten van het Hof van Justitie in de zaken C-600/19, de gevoegde zaken C-693/19 en C-831/19, zaak C-725/19 en zaak C-869/19 correct toe te passen.
- 7 In punt 68 van het arrest van 17 mei 2022, SPV Project 1503 e.a., C-693/19 en C-831/19, heeft het Hof er namelijk op gewezen dat artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 aldus moeten worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een nationale regeling die bepaalt dat wanneer de schuldenaar geen verzet heeft aangetekend tegen een betalingsbevel dat door een rechter op verzoek van een schuldeiser is uitgevaardigd, de executierechter later niet kan toetsen of de bedingen van de overeenkomst waarop dat bevel is gebaseerd oneerlijk zijn, omdat het gezag van gewijsde van dat bevel zich impliciet uitstrekt tot die bedingen en het daardoor uitgesloten is dat de geldigheid daarvan wordt getoetst. De omstandigheid dat de schuldenaar op de datum waarop het bevel definitief is geworden, niet wist dat hij als „consument” in de zin van die richtlijn kon worden aangemerkt, is in dit verband irrelevant.
- 8 Bovendien heeft het Hof in punt 52 van het arrest van 17 mei 2022, MA, C-600/19, verklaard dat artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 aldus moeten worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een nationale wettelijke regeling die vanwege de werking van het gezag van gewijsde en het verval van recht de rechter niet de mogelijkheid biedt om in het kader van een hypothecaire executieprocedure ambtshalve te toetsen of contractuele bedingen oneerlijk zijn, noch de consument de mogelijkheid biedt om zich na het verstrijken van de termijn voor het aantekenen van verzet in die procedure of in een latere declaratoire procedure op het oneerlijke karakter van die bedingen te beroepen, wanneer de rechter reeds bij de inleiding van de hypothecaire executieprocedure het mogelijk oneerlijke karakter van die bedingen ambtshalve heeft getoetst, maar de rechterlijke beslissing die verlof tot executie van de hypothecaire vordering geen enkele – ook geen summiere – motivering van die toetsing bevat en ook niet aangeeft dat de beoordeling die de rechter naar aanleiding van die toetsing heeft gegeven niet meer ter discussie zal kunnen worden gesteld indien niet binnen de genoemde termijn verzet wordt aangetekend.

- 9 Volgens de verwijzende rechter is in casu een soortgelijke kwestie aan de orde. Getin Noble Bank S.A. (heden: Getin Noble Bank S.A.) heeft namelijk twee leningsovereenkomsten gesloten waarbij de leningsbedragen in PLN waren uitgedrukt, maar het uitstaande bedrag gekoppeld was aan de CHF. Het belangrijkste is echter dat de kredietnemer de aflossingstermijnen van de lening alleen in PLN kon betalen, terwijl de bank de betalingen in PLN van de kredietnemer naar het saldo in CHF omrekende volgens haar interne wisselkoerstabel, waarvan de beheersmodaliteiten in geen van de leningsovereenkomsten waren geregeld. De hoogte van het saldo van de lening zelf werd echter in CHF bepaald op basis van de aankoopkoers van de wisselkoerstabel van de bank. De beide leningsovereenkomsten bevatten dus zogenaamde omrekeningsbedingen, die door de meeste nationale rechters op grond van artikel 385¹, lid 1, k.c. als oneerlijke contractuele bedingen worden beschouwd, waarbij zij tot de conclusie zijn gekomen dat de opneming van dergelijke bedingen in een leningsovereenkomst leidt tot de nietigheid van de overeenkomst ingevolge artikel 58, lid 1, k.c. In het licht hiervan kan met grote waarschijnlijkheid worden aangenomen dat de rechter, indien de bank de kredietnemer voor een gewone nationale burgerlijke rechter had gedaagd tot betaling van de uit hoofde van de leningsovereenkomsten verschuldigde bedragen, na kennisneming van de bij de dagvaarding gevoegde stukken ambtshalve zou hebben vastgesteld dat de leningsovereenkomsten oneerlijke contractuele bedingen bevatten die de overeenkomst nietig maken, en de vordering bijgevolg zou hebben afgewezen.
- 10 De verwijzende rechter benadrukt echter dat in de onderhavige zaak de procedure die tot de executoriale titel tegen de schuldenaar heeft geleid, anders is verlopen. De bank heeft namelijk twee betalingsvorderingen tegen de kredietnemer in het kader van een elektronische betalingsbevelprocedure ingesteld. De bank heeft haar vorderingen onderbouwd door te verwijzen naar de leningsovereenkomsten die zij met de schuldenaar had gesloten, maar heeft niet aangegeven dat deze overeenkomsten waren gekoppeld aan een vreemde valuta of dat zij omrekeningsbedingen bevatten (en zij heeft uiteraard ook niet aangegeven dat de overeenkomst bedingen bevatte die als oneerlijke bedingen konden worden beschouwd). Van wezenlijk belang is echter dat geen van de leningsovereenkomsten bij de dagvaardingen is gevoegd, wat het gevolg is van de procedureregels voor de elektronische betalingsbevelprocedure en de technische kenmerken van het systeem dat voor deze procedure wordt gebruikt, die niet toelaten dat in deze procedure enig bewijs wordt geleverd. Bijgevolg had de nationale rechter bij wie die procedure aanhangig was gemaakt, evenmin de juridische en technische mogelijkheid om van de bank de overlegging van de leningsovereenkomsten te vereisen. Deze rechter heeft twee betalingsbevelen uitgevaardigd die door de kredietnemer niet zijn betwist en die dus definitief zijn geworden. De bevelen zijn uitvoerbaar verklaard en op basis van de aldus gecreëerde executoriale titels is een executieprocedure tegen de schuldenaar (de kredietnemer) ingeleid, waarbij een gerechtsdeurwaarder beslag heeft gelegd op onroerend goed dat aan de schuldenaar toebehoorde.

- 11 Gelet op het voorgaande zijn de leningsovereenkomsten pas in de onderhavige procedure door de bank aan de rechter voorgelegd, en is de inhoud ervan nooit eerder aan een rechterlijke toetsing onderworpen. Na onderzoek van de inhoud van deze overeenkomsten is de verwijzende rechter tot de conclusie gekomen dat er gegronde vrees bestond dat de in de overeenkomsten opgenomen omrekeningsbedingen oneerlijke bedingen vormden, zonder welke de overeenkomsten niet konden worden uitgevoerd, zodat de leningsovereenkomsten nietig moesten worden verklaard en de bank bijgevolg op grond daarvan geen schuldvordering jegens de schuldenaar had. De nationale procedureregels beletten de verwijzende rechter evenwel aan dergelijke mogelijke conclusies praktische consequenties te verbinden. Deze bedingen bepalen namelijk dat een definitief vonnis, met inbegrip van een betalingsbevel dat in een elektronische betalingsbevelprocedure is uitgevaardigd, bindend is voor alle rechters (artikel 365, lid 1, k.p.c.), en dat het bovendien niet toelaatbaar is de rechtmatigheid te toetsen van een verbintenis die onder een executoriale titel valt (artikel 804, lid 1, k.p.c.), dat wil zeggen in dit geval een definitief betalingsbevel dat uitvoerbaar is verklaard.
- 12 De verwijzende rechter merkt voorts op dat een kredietnemer die betalingsbevelen niet heeft betwist, niet meer over rechtsmiddelen beschikt die in de praktijk zouden kunnen leiden tot betwisting van de verplichtingen uit de betalingsbevelen waarbij vorderingen zijn ingewilligd die voortvloeien uit overeenkomsten die oneerlijke bedingen bevatten.
- 13 Gelet op het voorgaande vraagt de verwijzende rechter zich af of de voormelde procedurele situatie niet in strijd is met artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 en met het doeltreffendheidsbeginsel. Het Hof van Justitie heeft herhaaldelijk benadrukt dat de nationale rechter de verplichting heeft om overeenkomsten met consumenten ambtshalve te toetsen op oneerlijke bedingen, en het is ongetwijfeld niet mogelijk om aan deze verplichting te voldoen in een elektronische betalingsbevelprocedure, waarin de rechter geen enkele mogelijkheid heeft om enig bewijs te vergaren en te analyseren (artikel 505³², lid 1, k.p.c.) en uitsluitend afgaat op de inhoud van de dagvaarding en dus op de beweringen van de verzoeker zelf, die er duidelijk belang bij heeft om over eventuele twijfelachtige contractuele bedingen te zwijgen. Weliswaar zou rechterlijke toetsing van de leningsovereenkomsten van de partijen mogelijk zijn geweest indien de kredietnemer de betalingsbevelen had aangevochten (in dat geval zouden de zaken zijn behandeld door een andere territoriaal en materieel bevoegde nationale rechter die bevoegd is om kennis te nemen van gewone civielrechtelijke procedures en dus onder meer bewijsmateriaal vergaart en analyseert), maar dat was hier niet het geval. De kredietnemer heeft immers een passieve houding aangenomen, wat vaak het geval is bij personen met aanzienlijke schulden. Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt evenwel dat de nationale rechter overeenkomsten ambtshalve op oneerlijke bedingen moet onderzoeken, en dus ook wanneer de partijen niet het initiatief daartoe nemen. Het lijkt er dus op dat zelfs een passieve houding van de consument in het onderhavige

geval de rechter niet ontslaat van zijn plicht om ambtshalve te onderzoeken of de overeenkomst oneerlijke bedingen bevat.

- 14 In dit verband vraagt de verwijzende rechter zich af of een situatie waarin de nationale rechter in de gerechtelijke procedure niet heeft onderzocht of de overeenkomst oneerlijke bedingen bevat, schending kan onderbouwen van het uit artikel 365, lid 1, k.p.c. en artikel 804, lid 1, k.p.c. voortvloeiende beginsel dat de rechter die toezicht houdt op de executieprocedure, gebonden is aan de definitieve beslissing die de executoriale titel vormt. De genoemde bepalingen van Unierecht zouden een grondslag kunnen zijn om bij wijze van uitzondering van de bovengenoemde regels af te wijken. Anders kan een situatie ontstaan waarin onroerend goed van de kredietnemer door een gerechtsdeurwaarder wordt geveild en de executieopbrengst wordt overgedragen aan de bank waarvan de vordering voortvloeit uit overeenkomsten die oneerlijke contractuele bedingen bevatten. Tegelijkertijd zal de consument een aanzienlijk verlies lijden bij de executie van vorderingen die voortvloeien uit leningsovereenkomsten die oneerlijke contractuele bedingen bevatten. Een dergelijke situatie lijkt niet alleen niet te beantwoorden aan de doelstellingen van richtlijn 93/13, maar lijkt ook in strijd met het doeltreffendheidsbeginsel en met de in artikel 169, lid 1, VWEU en artikel 38 van het Handvest van de grondrechten genoemde doelstellingen.
- 15 De verwijzende rechter geeft het Hof in overweging de eerste vraag bevestigend te beantwoorden. De bepalingen van richtlijn 93/13 vereisen namelijk op dwingende wijze dat de rechter de door partijen gesloten overeenkomst ambtshalve toetst om na te gaan of deze oneerlijke contractuele bedingen bevat. In beginsel dient een dergelijke toetsing reeds in het kader van het hoofdgeding te worden verricht; indien een dergelijke toetsing in het kader van een dergelijke procedure evenwel niet heeft plaatsgevonden (met name in een situatie waarin de rechter waarbij de zaak aanhangig is gemaakt, niet over de juridische en technische mogelijkheid beschikte om een dergelijke toetsing te verrichten), dan rust deze verplichting op de rechter die toezicht houdt op de executieprocedure die wordt gevoerd op basis van de executoriale titel, in de vorm van een definitief betalingsbevel dat uitvoerbaar is verklaard. In beginsel zijn definitieve vonnissen van rechterlijke instanties onaantastbaar, maar dat sluit niet uit dat uitzonderingen op deze regel kunnen worden gemaakt op grond van bijzondere omstandigheden, waaronder de noodzaak om de voornoemde toetsing van de overeenkomst uit te voeren.
- 16 Wat de tweede vraag betreft, merkt de verwijzende rechter op dat indien wordt aangenomen dat de rechter die toezicht houdt op de executieprocedure in casu de mogelijkheid heeft om na te gaan of de door de schuldenaar aangegane overeenkomsten oneerlijke bedingen bevatten, een onderzoek in dat verband noodzakelijk zal zijn. In de onderhavige zaak blijft de schuldenaar passief, dient hij geen processtukken in, legt hij geen conclusies neer, geeft hij geen enkele toelichting en neemt hij zelfs de aan hem gerichte correspondentie niet in ontvangst, wat, zoals reeds gezegd, een typische handelwijze is van personen met aanzienlijke schulden. Bijgevolg zal de verwijzende rechter met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niet in staat zijn om de kredietnemer te horen of

zelfs maar een schriftelijke toelichting van hem te ontvangen. Deze situatie is des te problematischer aangezien artikel 4, lid 1, van richtlijn 93/13 bepaalt dat bij de beoordeling van het oneerlijke karakter van een beding van een overeenkomst rekening moet worden gehouden met de omstandigheden waarin de overeenkomst is gesloten. Aangezien het niet mogelijk is de kredietnemer zelf te ondervragen, zal het in beginsel ook niet mogelijk zijn de omstandigheden van het sluiten van de overeenkomst vast te stellen.

- 17 De verwijzende rechter vraagt zich echter af of de bepalingen van richtlijn 93/13 zich er niet tegen verzetten dat bovengenoemd probleem wordt omzeild door een nationale maatregel ter bescherming van consumentenrechten in te roepen, zoals de zogenoemde „verruimde werking” van uitspraken van de Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (bijzondere rechter voor mededingings- en consumentenzaken, Polen) in de zin van artikel 479⁴³ k.p.c. Dit voorschrift bepaalt dat een in kracht van gewijsde gegane uitspraak bindend is voor derden vanaf het tijdstip waarop het onrechtmatig bevonden beding in algemene voorwaarden in het register wordt ingeschreven.
- 18 De verwijzende rechter merkt in dit verband op dat artikel 7, lid 2, en artikel 8 van richtlijn 93/13 – anders dan de eerdere bepalingen van deze richtlijn – niet dwingend zijn. In het bijzonder zijn de lidstaten niet verplicht de in artikel 7, lid 2, van richtlijn 93/13 bedoelde procedure om algemene voorwaarden als oneerlijk aan te merken in te voeren. Niettemin is de verwijzende rechter van oordeel dat, indien een lidstaat besluit een dergelijke procedure toe te staan, de vorm ervan niet volstrekt willekeurig kan blijven. Aangezien een dergelijke procedure de doelstellingen van richtlijn 93/13 nastreeft, moet zij voldoen aan de vereisten waarin de overige bepalingen van de richtlijn voorzien, met name artikel 7, lid 1, waarnaar artikel 7, lid 2, overigens uitdrukkelijk verwijst. Bovendien moeten de procedure om algemene voorwaarden als oneerlijke bedingen aan te merken en de gevolgen van het vonnis dat in deze procedure wordt gewezen, in overeenstemming zijn met de beginselen van doeltreffendheid, evenredigheid en rechtszekerheid.
- 19 De verwijzende rechter merkt op dat de bedingen die moeten worden onderzocht om na te gaan of zij oneerlijke contractuele bedingen uitmaken, de volgende zijn:
- de uitbetaling van de lening geschiedt in PLN tegen de aankoopkoers van de gekoppelde valuta zoals vermeld in de wisselkoerstabel die geldt op de datum van sluiting van de leningsovereenkomst (§ 1, lid 2, van de overeenkomst van 9 januari 2006);
 - de uitbetaling van de lening geschiedt in PLN tegen de aankoopkoers van de gekoppelde valuta zoals vermeld in de wisselkoerstabel die geldt op de datum van opstellen van de leningsovereenkomst (§ 1, lid 2, van de overeenkomst van 13 mei 2008);

- alle schulden uit hoofde van de overeenkomst zullen in PLN worden afgelost. Het aflossingsbedrag zal gelijk zijn aan het bedrag van de verschuldigde aflossing in de gekoppelde valuta volgens de verkoopkoers van de gekoppelde valuta die op de dag van aflossing is opgenomen in de wisselkoerstabel van de bank (§ 5, lid 1, van de overeenkomst van 9 januari 2006);
 - alle schulden uit hoofde van de overeenkomst zullen in PLN worden afgelost. Het aflossingsbedrag zal gelijk zijn aan het bedrag dat overeenstemt met de verschuldigde aflossing in de gekoppelde valuta volgens de verkoopkoers van de gekoppelde valuta die op de dag van aflossing is opgenomen in de wisselkoerstabel van Getin Bank S.A. (§ 4, lid 1, van de overeenkomst van 13 mei 2008).
- 20 In het register van onrechtmatig bevonden bedingen in algemene voorwaarden komen echter onder meer de volgende contractuele bedingen voor:
- de lening is gekoppeld aan de CHF/USD/EUR, na omrekening van het uitbetaalde bedrag aan de aankoopkoers van de CHF/USD/EUR volgens de bij Bank Millennium geldende wisselkoerstabel van de bank op de dag van uitbetaling van de lening of tranche (beding nummer 3178, inschrijving betreffende Bank Millennium S.A.);
 - in het geval van een lening die is gekoppeld aan een vreemde munt wordt het bedrag van de aflossingstermijnen berekend aan de hand van de bij de bank geldende verkoopkoers, op basis van de wisselkoerstabel van de bank die geldt op datum van aflossing (beding nummer 3179, inschrijving betreffende Bank Millennium S.A.);
 - de bank verricht de omrekening van de lening in de valuta van valorisatie volgens de aankoopkoers van de betrokken valuta in de wisselkoerstabel van de bank die geldt op de datum en het tijdstip van de uitbetaling van de lening (beding nummer 7770, inschrijving betreffende mBank S.A.).
- 21 Een vergelijking van de inhoud van de aangehaalde contractuele bedingen die door Getin Bank S.A. worden gebruikt met de in het register van onrechtmatig bevonden bedingen opgenomen contractuele bedingen van andere banken leidt tot de conclusie dat de bedingen wel door verschillende banken zijn toegepast, maar significante overeenkomsten vertonen. De grootste gelijkenis bestaat tussen, enerzijds, § 5, lid 1, van de overeenkomst van 9 januari 2006 en § 4, lid 1, van de overeenkomst van 13 mei 2008 en, anderzijds, het onder nummer 3179 ingeschreven beding, alsook tussen § 1, lid 2, van beide leningsovereenkomsten en de onder de nummers 3178 en 7770 ingeschreven bedingen.
- 22 Hoewel de betekenis van deze bedingen dezelfde is en de gevolgen voor de consument dezelfde zijn, zijn zij op een verschillende manier geformuleerd en door verschillende banken opgesteld. In dit verband vraagt de verwijzende rechter zich af of het Unierecht toestaat dat de gevolgen van de opname van een contractueel beding in het register van onrechtmatig bevonden bedingen zich ook

uitstrekken tot een verkoper die geen partij was in de procedure die tot deze inschrijving heeft geleid.

- 23 Het Hof van Justitie heeft reeds soortgelijke kwesties onderzocht in het arrest van 21 december 2016, *Biuro podróży „Partner”*, C-119/15, waarin in punt 47 van dat arrest is geoordeeld dat artikel 6, lid 1, en artikel 7 van richtlijn 93/13, gelezen in samenhang met de artikelen 1 en 2 van richtlijn 2009/22 en in het licht van artikel 47 van het Handvest, aldus moeten worden uitgelegd dat zij er niet aan in de weg staan dat wordt aangenomen dat sprake is van een onrechtmatige handelwijze die de grondslag vormt voor een geldboete wanneer bedingen in algemene voorwaarden waarvan de inhoud overeenkomt met die van bedingen die bij een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing onrechtmatig zijn bevonden en die zijn ingeschreven in een nationaal register van onrechtmatig bevonden bedingen in algemene voorwaarden, worden gebruikt door een verkoper die geen partij was in de procedure die heeft geleid tot de inschrijving van de betrokken bedingen in dat register, mits deze verkoper het recht heeft om een doeltreffende voorziening in rechte in te stellen tegen zowel het besluit waarbij wordt aangenomen dat de vergeleken bedingen overeenkomen uit het oogpunt van de vraag of zij, met name gelet op de nadelige gevolgen ervan voor de consumenten en rekening houdend met alle relevante omstandigheden van het geval, inhoudelijk identiek zijn, als het besluit waarbij in voorkomend geval het bedrag van de opgelegde geldboete wordt vastgesteld. Het staat aan de verwijzende rechter om na te gaan of de verkoper een dergelijk recht heeft.
- 24 In het licht van bovengenoemd arrest van het Hof staat niets eraan in de weg dat de gevolgen van een inschrijving in het register van onrechtmatig bevonden bedingen worden toegepast op alle verkopers die een bepaald contractueel beding toepassen, en niet alleen op de verkoper die partij was in de procedure om dat beding als onrechtmatig aan te merken en in te schrijven in bovengenoemd register. Bovendien geldt dit gevolg voor elk beding dat „materieel identiek” is en niet noodzakelijk identiek vanuit taalkundig oogpunt.
- 25 De verwijzende rechter betwijfelt echter of bovengenoemde uitlegging van het Unierecht geldt voor alle gerechtelijke procedures waarbij verkopers zijn betrokken, daaronder begrepen procedures waarin een van de partijen een consument is die met de betrokken verkoper een overeenkomst heeft gesloten. De verwijzende rechter merkt namelijk op dat de prejudiciële vraag die het Hof van Justitie in zijn arrest van 21 december 2016 heeft beantwoord, is gesteld door de *Sąd Apelacyjny w Warszawie* (rechter in tweede aanleg Warschau, Polen) in een procedure tussen een verkoper en de *Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (voorzitter van de autoriteit voor mededingings- en consumentenbescherming, Polen; hierna: „Prezes UOKiK”), die aan die verkoper een administratieve geldboete had opgelegd wegens het gebruik van contractuele bedingen waarvan de inhoud overeenkwam met een in het register van onrechtmatig bevonden bedingen ingeschreven beding.

- 26 Voorts heeft de Poolse Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen) op 20 november 2015 in een formatie van zeven rechters een beschikking uitgevaardigd, III CZP 175/15, volgens welke een inschrijving in het register van onrechtmatig bevonden bedingen niet van toepassing is op andere ondernemers dan degene op wie het geding betrekking had. De Sąd Najwyższy heeft deze vaststelling als volgt gemotiveerd: „Het standpunt dat een vonnis waarbij een vordering wordt ingewilligd om een beding uit algemene voorwaarden als oneerlijk aan te merken, ten gunste van eenieder werkt maar alleen aan de verwerende verkoper kan worden tegengeworpen, strookt met het beginsel van de waarborging van het recht om te worden gehoord. [...] Anderzijds betekent de beperking van de werking van een in kracht van gewijsde gegaan vonnis waarbij een vordering wordt ingewilligd om een beding in algemene voorwaarden uitsluitend jegens de gedaagde verkoper als oneerlijk aan te merken, dat de negatieve gevolgen van dat vonnis enkel gericht zijn tegen de entiteit die in de procedure beschikte over het recht om te worden gehoord. Deze gevolgen komen tot uiting in een verregaande inmenging in de rechtssfeer van de verwerende verkoper, die rekening moet houden met het feit dat in elk individueel geschil met zijn deelname de rechter – die gebonden blijft aan de prejudiciële werking van dit arrest – het gegeven contractuele beding als oneerlijk zal moeten aanmerken, en dat, indien hij het gewraakte beding gebruikt, de Prezes UOKiK tegen hem een procedure zal kunnen inleiden tot staking van de handeling als een praktijk waarbij de collectieve belangen van de consument worden geschonden in de zin van artikel 24, lid 2, punt 1, van de ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów (wet betreffende de bescherming van de mededinging en de consumenten) met alle mogelijke gevolgen. Indien dergelijke gevolgen zich ook zouden uitstrekken tot andere verkopers die niet aan de zijde van de verweerder aan de procedure deelnamen, zouden, juist wegens de aard en de omvang ervan, regelgevingsoplossingen vereist zijn die hun recht om te worden gehoord op passende wijze waarborgen”.
- 27 Gelet op het voorgaande betwijfelt de verwijzende rechter of het in het arrest van het Hof van Justitie van 21 december 2016 geformuleerde beginsel van toepassing is op alle gerechtelijke procedures waarbij verkopers zijn betrokken of slechts op een deel daarvan. Aanvaarden dat de bepalingen van het Unierecht het mogelijk maken dat aan een inschrijving in het register van onrechtmatig bevonden bedingen gevolgen kunnen worden verbonden ten aanzien van elke verkoper zou betekenen dat wordt afgeweken van het beginsel dat voortvloeit uit de beschikking van 20 november 2015, die de Sąd Najwyższy meer dan een jaar eerder had uitgevaardigd.
- 28 Deze conclusie zou invloed hebben op de beslechting van onderhavige zaak. Indien namelijk wordt vastgesteld dat de verwijzende rechter de contractuele bedingen in de overeenkomsten van de schuldenaar met Getin Bank S.A. kan toetsen op oneerlijke bedingen en dat het voor de vaststelling dat zij oneerlijk zijn, volstaat dat deze „materieel identiek” zijn aan de bedingen die onder de nummers 3178, 3179 en 7770 in het register van onrechtmatig bevonden bedingen zijn ingeschreven, betekent dat dat Getin Noble Bank S.A. in casu geen

rechtsgrondslag meer heeft om een executieprocedure tegen de schuldenaar in te leiden, zodat de procedure bij de gerechtsdeurwaarder moet worden stopgezet.

- 29 De verwijzende rechter geeft het Hof in overweging de tweede vraag ontkennend te beantwoorden om de volgende redenen. Het register van onrechtmatig bevonden bedingen behoort tot een van de doeltreffendste instrumenten om de bescherming van de consument tegen oneerlijke bedingen in overeenkomsten te verwezenlijken. Dat rechtvaardigt op zijn beurt een zo ruim mogelijk gebruik van de gevolgen van de inschrijvingen in dat register. Elk beding in het register is ingeschreven op basis van een definitieve uitspraak van de Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (bijzondere rechter voor mededingings- en consumentenzaken), waarvan de uitspraken bovendien vatbaar zijn voor beroep, en de in tweede aanleg gewezen uitspraken zijn vatbaar voor toetsing door de Sąd Najwyższy in geval van cassatieberoep. Het feit dat een bepaalde verkoper niet heeft deelgenomen aan de procedure om een beding als onrechtmatig aan te merken, belet dus niet dat alle gevolgen van een inschrijving in het register van onrechtmatig bevonden bedingen ook op hem van toepassing zijn. Ook is het niet nodig dat het door de verkoper toegepaste contractuele beding en het in het register van onrechtmatig bevonden bedingen opgenomen beding taalkundig identiek zijn; het doorslaggevende criterium moet daarentegen de werkelijke betekenis van de bedingen zijn, dat wil zeggen de gevolgen die een gegeven contractueel beding voor de consument heeft. Een te verregaande beperking van de werkingssfeer van het register van onrechtmatig bevonden bedingen (beperking van de werking ervan tot verkopers die partij waren in een procedure voor de Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów en tot contractuele bedingen die woordelijk overeenstemmen met de vermeldingen in het register) zou leiden tot een buitensporige inperking van de bescherming die het register de consumenten moet bieden. Het komt immers vaak voor dat een groot aantal verkopers oneerlijke contractuele bedingen gebruikt die dezelfde betekenis hebben, maar op verschillende manieren zijn geformuleerd; om deze bedingen uit de markt te halen zou het in dat geval vereist zijn om telkens een nieuwe procedure in te leiden, wat in de praktijk onrealistisch is. Bijgevolg zouden de doelstellingen van richtlijn 93/13 niet worden bereikt.
- 30 Wat het door de verwijzende rechter ingediende verzoek om een prejudiciële beslissing in het kader van een versnelde procedure betreft, beklemtoont deze rechter dat in de onder zijn toezicht staande executieprocedure de gerechtsdeurwaarder beslag heeft gelegd op onroerend goed, dat heeft beschreven en getaxeerd, en dat na de indiening van passende verzoeken door de schuldeisers een elektronische veiling van het onroerende goed zal worden gehouden. Tegelijkertijd verduidelijkt de verwijzende rechter dat als gevolg van de indiening van deze prejudiciële vragen de procedure voor deze rechter is geschorst, maar niet de executieprocedure zelf, die door een gerechtsdeurwaarder wordt gevoerd. De executieprocedure kan enkel in welomschreven gevallen worden geschorst, en de indiening van een prejudiciële vraag vormt geen grond voor schorsing van de executieprocedure. Bijgevolg kunnen de veiling van de onroerende goederen en de daaropvolgende toekenning van het bod, de toewijzing van de eigendom en de

verdeling van de uit de executie verkregen bedragen leiden tot een situatie waarin enerzijds de schuldenaar zijn onroerende goederen worden ontnomen en anderzijds de schuldeiser uit de executie bedragen ontvangt die hem niet toekomen. Deze gevolgen kunnen moeilijk te verhelpen zijn of zelfs onomkeerbaar, en de consument zou in de toekomst eventueel zijn rechten kunnen doen gelden door middel van een schadevergoedingsvordering, die echter geen volledige bescherming van zijn rechten verzekert.

- 31 De verwijzende rechter merkt in dit verband op dat, zoals het Hof heeft opgemerkt in punt 57 van het arrest van 17 mei 2022, MA, C-600/19, in een situatie als die in het hoofdgeding, waarin de hypothecaire executieprocedure is beëindigd en de eigendomsrechten van de onroerende zaak zijn overgedragen aan een derde, de rechter niet meer ambtshalve of op verzoek van de consument kan overgaan tot een toetsing van het oneerlijke karakter van contractuele bedingen die zou leiden tot nietigverklaring van de handelingen waarbij de eigendom is overgedragen en tot de ondergraving van de rechtszekerheid van de reeds aan een derde verrichte eigendomsoverdracht.